

EDUSKUNNAN VASTAUS 97/2002 vp

Hallituksen esitys laiksi oikeudenkäymiskaaren ja eräiden muiden lakien riita-asiain valmistelua, pääkäsittelyä sekä hakemusasioden käsittelyä koskevien säännösten muuttamisesta

Asia

Hallitus on vuoden 2001 valtiopäivillä antanut eduskunnalle esityksensä laiksi oikeudenkäymiskaaren ja eräiden muiden lakien riita-asiain valmistelua, pääkäsittelyä sekä hakemusasioden käsittelyä koskevien säännösten muuttamisesta (HE 32/2001 vp).

Valiokuntakäsittely

Lakivaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LaVM 12/2002 vp).

Päätös

Nyt koolla oleva eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan oikeudenkäymiskaaren 6 luvun 15—18 § ja 15 §:n edellä oleva väliotsikko, sellaisina kuin ne ovat 15, 16 ja 18 § sekä 15 §:n edellä oleva väliotsikko laissa 1052/1991 ja 17 § laissa 595/1993,

muutetaan oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 5 §, 3 luvun 2 §:n 2 momentti, 5 luvun 2 §:n 1 ja 2 momentti, 5 ja 10 §, 13 §:n 1 momentti, 14 §:n 2 momentti, 15 ja 16 §, 17 §:n edellä oleva väliotsikko, 18, 20—22 ja 24 §, 6 luvun 2 ja 3 §, 4 §:n 1 momentti ja 9 §, 22 luvun 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti, 11 §, 24 luvun 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti ja 9 §:n 2 momentti, 25 luvun 18 §:n 1 momentti sekä 26 luvun 24 §,

sellaisina kuin ne ovat 2 luvun 5 § mainituissa laeissa 1052/1991 ja 595/1993 sekä laissa 690/1997, 3 luvun 2 §:n 2 momentti laissa 354/1987, 5 luvun 2 §:n 1 momentti, 13 §:n 1 momentti, 14 §:n 2 momentti, 15 ja 16 §, 17 §:n edellä oleva väliotsikko, 18, 20—22 ja 24 §, 6 luvun 2 ja 3 §, 4 §:n 1 momentti ja 9 § mainituissa laissa 1052/1991, 5 luvun 2 §:n 2 momentti mainituissa laissa 595/1993, 5 luvun 5 ja 10 § mainituissa laeissa 1052/1991 ja 595/1993, 22 luvun 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti ja 11 § laissa 1064/1991 sekä 24 luvun 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti ja 9 §:n 2 momentti, 25 luvun 18 §:n 1 momentti sekä 26 luvun 24 § laissa 165/1998, sekä

lisätään 5 lukuun siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen uusi 15 a—15 d §, 5 luvun 17 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laissa 1052/1991, uusi 2 ja 3 momentti, ja lukuun uusi 27 a §, lakiin siitä mainituilla lailla 1052/1991 siirretyn 8 luvun tilalle uusi 8 luku sekä 22 lukuun siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen uusi 13 § seuraavasti:

2 luku

Päätösvaltaisuudesta

5 §

Käräjäoikeudessa on vain puheenjohtaja:

1) hakemusasiassa, jonka käsittelyä ei jatketa riita-asian käsittelystä säädettyssä järjestyksessä;

2) valmistelussa;

3) riita-asian pääkäsittelyssä, jos tuomarina toimii valmistelusta vastannut tuomari eikä asian laatu tai laajuus edellytä asian käsittelyä täysilukuisessa kokoonpanossa;

4) otettaessa vastaan todistelua pääkäsittelyn ulkopuolella; sekä

5) käsiteltäessä erikseen 7 luvun mukaista turvaamistointia koskevaa asiaa.

Käräjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua käsityksensä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun täysilukuisen kokoonpanon tarpeellisuudesta. Jos asianosainen pitää täysilukuista kokoonpanoa tarpeellisena, asia voidaan ratkaista pääkäsittelyssä yhden tuomarin kokoonpanossa vain erityisestä syystä.

Käräjäoikeus voi muun asian yhteydessä käsitellä siihen liittyvää hakemusasiaa tai ottaa vastaan todistelua pääkäsittelyn ulkopuolella myös täysilukuisessa kokoonpanossa.

3 luku

Käräjäoikeudesta

2 §

Istunto voidaan pitää tuomioistuimen kanslia-paikkakunnalla silloinkin, kun sen kanslia sijaitsee tuomiopiirin ulkopuolella.

5 luku

Riita-asian vireillepano ja valmistelu

2 §

Haastehakemuksessa on ilmoitettava:

1) kantajan yksilöity vaatimus;

2) seikat, joihin vaatimus perustuu;

3) mahdollisuuksien mukaan ne todisteet, jotka kantaja aikoo kanteensa tueksi esittää, sekä mitä hän kullakin todisteella aikoo näyttää toteen;

4) oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus, jos kantaja pitää sitä aiheellisena; sekä

5) millä perusteella tuomioistuin on toimivaltainen, jos toimivalta ei muutoin ilmene haastehakemuksesta tai siihen liitetyistä asiakirjoista.

Haastehakemuksessa on ilmoitettava tuomioistuimen nimi, asianosaisten nimet ja kotipaikat sekä heidän laillisen edustajansa tai asiamiehenä yhteystiedot sekä se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon asiaa koskevat kutsut, kehotukset ja ilmoitukset voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Asianosaisten sekä todistajan tai muun kuultavan yhteystiedot on myös soveltuvalla tavalla ilmoitettava käräjäoikeudelle. Jos kantaja ei tiedä vastaajan osoitetta, hänen on ilmoitettava, mitä hän on tehnyt osoitteen selvittämiseksi.

5 §

Jos haastehakemus on puutteellinen, kantajaa on kehotettava määräajassa korjaamaan puute, jos korjaaminen on oikeudenkäynnin jatkamiseksi tai vastauksen antamista varten välttämätöntä. Kantajalle on samalla ilmoitettava, millä tavoin haastehakemus on puutteellinen ja että kanteen voidaan jättää tutkimatta tai hylätä, jos kantaja ei noudata kehotusta.

Tuomioistuin voi erityisestä syystä pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa.

Haastehakemuksen täydentämistä voidaan pyytää ja täydentämiselle asetettua määräaikaa pidentää myös puhelinta tai muuta soveltuvaa tiedonvälitystapaa käyttäen. Kannetta ei kuitenkaan saa jättää 6 §:n 1 momentin nojalla tutkimatta, vaikka kantaja ei noudata hänelle näin annettua täydennyskehotusta.

10 §

Haasteessa vastaajaa kehoitetaan vastaukseen:

1) ilmoittamaan, myöntääkö hän kanteen vai vastustaako hän sitä;

2) vastustaessaan kannetta esittämään sellaiset perusteet vastustamiselle, joilla on merkitystä asian ratkaisemisen kannalta;

3) ilmoittamaan mahdollisuuksien mukaan ne todisteet, jotka hän aikoo vastauksensa tueksi esittää, ja mitä hän kullakin todisteella aikoo näyttää toteen;

4) esittämään vaatimuksensa oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta, jos hän pitää sitä aiheellisenä;

5) liittämään vastaukseen asiakirja, johon kanteen vastustaminen perustuu, alkuperäisenä tai jäljennöksenä ja ne kirjalliset todisteet, joihin vastauksessa vedotaan; sekä

6) tekemään väitteensä siitä, ettei tuomioistuimien voi ottaa asiaa tutkittavaksi.

Käräjäoikeus voi lisäksi kehottaa vastaajaa lausumaan vastauksessaan jostakin erityisestä kysymyksestä.

Haasteessa vastaajaa on kehotettava ilmoittamaan laillisen edustajansa tai asiamiehensä yhteystiedot sekä myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon asiaa koskevat kutsut, kehotukset ja ilmoitukset voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Haasteessa on ilmoitettava, että asiakirja voidaan antaa asianosaiselle tiedoksi lähettämällä se hänen vastauksessaan ilmoittamaansa prosessiosoitteeseen. Vastaajan on myös ilmoitettava omat sekä todistajan tai muun kuultavan yhteystiedot soveltuvalla tavalla käräjäoikeudelle.

Haasteessa on lisäksi ilmoitettava, että kirjallisena annettava vastaus on asianosaisen tai, jollei hän itse ole sitä laatinut, sen laatijan allekirjoitettava ja että laatijan on ilmoitettava ammatinsa ja kotipaikkansa.

13 §

Jos vastaaja, jota on kehotettu vastaamaan kirjallisesti asiassa, jossa sovinto on sallittu,

1) ei ole antanut pyydettyä vastausta määräajassa tai

2) ei ole esittänyt vastauksessaan kanteen vastustamiselle perustetta tai vetoa ainoastaan sellaiseen perusteeseen, jolla selvästi ei ole vaikutusta asian ratkaisemiseen,

asia ratkaistaan valmistelua jatkamatta. Kanne hyväksytään tällöin yksipuolisella tuomiolla. Siltä osin kuin kantaja on luopunut kanteesta tai se on selvästi perusteeton, kanne hylätään tuomiolla.

14 §

Jos I momentissa tarkoitettussa asiassa vastaaja

1) ei ole antanut pyydettyä vastausta,

2) ei ole esittänyt todennäköisiä syitä kanteen vastustamisen tueksi tai

3) ei ole esittänyt lainvoimaista tuomiota, juoksevaa velkakirjaa, vekseliä tai shekkiä, jota voidaan käyttää kuittaukseen,

asia ratkaistaan valmistelua jatkamatta. Kanne hyväksytään tällöin yksipuolisella tuomiolla. Siltä osin kuin kantaja on luopunut kanteesta tai se on selvästi perusteeton, kanne hylätään tuomiolla.

15 §

Jollei asiaa ole 13 tai 14 §:n nojalla ratkaistu, valmistelua on jatkettava kirjallisesti tai suullisesti istunnossa (*valmisteluistunto*) taikka asia on siirrettävä suoraan pääkäsitteelyyn sen mukaan kuin jäljempänä säädetään.

15 a §

Jatkaessaan valmistelua kirjallisesti tuomioistuimien voi katsoessaan sen aiheelliseksi kehottaa asianosaista toimittamaan tuomioistuimeen kirjallisen lausuman. Tällöin tuomioistuimen on määrättävä, mistä kysymyksestä asianosaisen on lausuttava. Asianosaista ei kuitenkaan saa kehottaa toimittamaan kirjallista lausumaa useammin kuin kerran, ellei siihen ole erityistä syytä.

15 b §

Jos 19 §:ssä säädetty valmistelun tavoitteet on asian kirjallisessa valmistelussa saavutettu niin, ettei valmistelua ole tarkoituksenmukaista jatkaa valmisteluistunnossa, tuomioistuimien voi siirtää asian suoraan pääkäsitteelyyn varattuaan

asianosaisille tilaisuuden lausua käsityksensä valmisteluistunnon tarpeettomuudesta.

15 c §

Valmisteluistunnossa, johon tuomioistuin kutsuu asianosaiset, asian käsittelyä jatketaan suullisesti siitä, mihin kirjallisessa valmistelussa on päädytty.

Tuomioistuimen on istunnon alussa selostettava, mistä asiassa on kysymys ja mihin kirjallisessa valmistelussa on päädytty. Lisäksi tuomioistuimen on tehtävä 19 §:ssä säädettyjen valmistelun tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeelliset kysymykset.

Istunnossa asianosainen ei saa lukea eikä antaa tuomioistuimelle oikeudenkäyntikirjelmää tai muuta kirjallista lausumaa. Asianosainen saa suullisessa esityksessään tarkoituksenmukaisella tavalla hyödyntää kirjallisessa valmistelussa esitettyä oikeudenkäyntiaineistoa ja käyttää kirjallista muistiinpanoa muistinsa tueksi.

Suullinen valmistelu on pyrittävä saattamaan loppuun viivytyksettä yhdessä istunnossa.

15 d §

Valmisteluistunto voidaan pitää myös puhelimitse tai käyttäen muuta soveltuvaa tiedonvälitystapaa, jossa istuntoon osallistuvilla on puhe-yhteys keskenään, jos se on istunnossa käsiteltävien kysymysten laatu ja laajuus huomioon ottaen 19 §:ssä säädettyjen valmistelun tavoitteiden saavuttamiseksi tarkoituksenmukaista. Tällöin 12 luvun säännöksiä asian ratkaisemisesta asianosaisen poissaolon perusteella ei sovelleta.

16 §

Kutsun tai kehotuksen yhteydessä asianosaiselle on ilmoitettava, mikä seuraamus 12 luvun perusteella voi aiheutua siitä, että asianosainen ei saavu istuntoon tai anna kirjallista lausumaa. Jos asianosaisen on saavuttava istuntoon, hänelle on samalla ilmoitettava, minä päivänä ja kelloaikana sekä missä istunto pidetään.

Valmistelun tavoitteet ja sisältö

17 §

Tuomioistuimen on tarvittaessa varattava asianosaisille tilaisuus lausua käsityksensä siitä, miten asian valmistelu tulisi järjestää.

Valmistelu on saatettava loppuun viivytyksettä. Asianosaisen on perehdyttävä asiaan niin hyvin, ettei asian käsittely hänen laiminlyöntinsä vuoksi viivästy.

18 §

Tuomioistuimen on valmistelun kuluessa huolehdittava siitä, että asianosaisille ilmoitetaan asian valmistelusta vastaava tuomari ja muut tarvittavat tiedot asian käsittelyn edistymisestä. Asianosaisille on aina ilmoitettava:

- 1) kantajalle asian vireilletulosta, haasteen antamisesta ja vastaukselle asetetusta määräajasta ja sen mahdollisesta pidennyksestä; sekä
- 2) kirjallisen lausuman pyytämisestä vastapuolelta ja mahdollisesta määräajan pidennyksestä.

Tuomioistuimen on viipymättä vastauksen saapumisen jälkeen annettava asianosaisille arvio käsittelyn tulevasta aikataulusta.

Huolehtiessaan 1 ja 2 momentissa säädettyistä velvollisuuksistaan tuomioistuin voi käyttää puhelinta tai muuta soveltuvaa tiedonvälitystapaa.

Kirjallinen vastaus tai lausuma on annettava heti tiedoksi muille asianosaisille.

Tässä pykälässä tarkoitettuja ilmoituksia ja arviota ei tarvitse tehdä tämän luvun 3 §:ssä tarkoitetussa asiassa, joka ratkaistaan 13 tai 14 §:n nojalla valmistelua jatkamatta, eikä hakemusasiassa, ellei sen käsittelyä ole päätetty jatkaa riita-asian käsittelystä säädettyssä järjestyksessä.

20 §

Asianosaisen on valmistelussa viipymättä esitettävä vaatimuksensa ja niiden perusteet sekä lausuttava siitä, mitä vastapuoli on esittänyt. Lisäksi hänen on ilmoitettava kaikki todisteet, jotka hän haluaa esittää, ja mitä hän aikoo kullakin todisteella näyttää toteen. Hänen on lisäksi esi-

tettävä kaikki kirjalliset todisteet, joihin hän vetoaa.

Asianosaisen on lisäksi vastapuolen pyynnöstä ilmoitettava, onko hänen hallussaan sellainen vastapuolen riittävästi yksilöimä kirjallinen todiste tai esine, jolla voi olla merkitystä asiassa.

21 §

Tuomioistuimen on valmistelussa huolehdittava 19 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteutumisesta ja siitä, että asianosaiset mainitsevat kaikki seikat, joihin he haluavat vedota.

Jos asianosaisen kirjallinen tai suullinen lausuma on epäselvä tai puutteellinen, tuomioistuimen on tehtävä hänelle asian selvittämistä varten tarpeelliset kysymykset.

Tuomioistuimen tulee valvoa, ettei asiaan sekoiteta mitään siihen kuulumatonta ja ettei asiasa esitetä tarpeetonta todistelua.

22 §

Asiassa, jossa sovinto on sallittu, tuomioistuimien voi tarvittaessa kehottaa asianosaista täyttämään määräajassa 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua velvollisuutensa uhalla, ettei hän määräajan jälkeen saa vedota uuteen vaatimukseen tai seikkaan taikka ilmoittaa uutta todistetta, ellei hän saata todennäköiseksi, että hänen menettelynsä johtuu pätevistä syistä.

24 §

Tuomioistuimen on valmistelun kuluessa tehtävä kirjallinen yhteenveto asianosaisten vaatimuksista, niiden perusteista sekä tarvittaessa todisteista ja siitä mitä kullakin todisteella aiotaan näyttää toteen.

Jos asia ratkaistaan valmistelussa 13, 14 tai 27 §:n mukaisesti, yhteenvetoa ei laadita, ellei siihen ole erityistä syytä.

Yhteenveto on tehtävä jo ennen valmistelutuntua, jos sen voidaan katsoa edistävän suullisen valmistelun toimittamista. Valmistelun edessä yhteenvetoa tulee tarvittaessa täydentää.

Yhteenveto voidaan tehdä suullisesti, jos asian laatu tai laajuus huomioon ottaen kirjallista yhteenvetoa voidaan pitää tarpeettomana. Lisäksi kirjallista yhteenvetoa voidaan täydentää

suullisesti. Jos riitainen asia ratkaistaan 27 a §:n nojalla istuntoa toimittamatta tai asia kirjallisen valmistelun jälkeen siirretään suoraan pääkäsitelyyn, yhteenveto on laadittava kirjallisesti.

Asianosaisille on varattava tilaisuus lausua käsityksensä yhteenvedosta.

27 a §

Riitainen asia voidaan ratkaista yksin kirjallisen valmistelun perusteella, jos asia on laadultaan sellainen, ettei sen ratkaiseminen edellytä pääkäsitelyä toimittamista eikä kukaan asianosaisista vastusta asian ratkaisemista kirjallisessa menettelyssä.

6 luku

Riita-asian pääkäsitely

2 §

Pääkäsitelyssä asia käsitellään seuraavassa järjestyksessä:

1) istunnon alussa tuomioistuimen on lyhyesti yhteenveton avulla selostettava, mihin asian valmistelussa on päädytty, sekä tiedusteltava, vastaavatko valmistelussa esitetyt vaatimukset edelleen asianosaisten kantaa;

2) asianosaisten on vuorollaan perusteltava kantaansa ja lausuttava vastapuolen perustelujen johdosta;

3) tuomioistuimen on otettava vastaan todistelu; sekä

4) asianosaisten on esitettävä loppulausuntonsa.

Asianosaisten kuulustelu todistelutarkoituksessa on toimitettava ennen kuin muuta suullista todistelua otetaan vastaan siitä kysymyksestä, jota kuulustelu koskee. Tuomioistuimien voi määrätä, että tiettyä seikkaa koskeva todistelu otetaan vastaan ennen muuta todistelua.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädetystä järjestyksestä saadaan kuitenkin tarvittaessa poiketa.

3 §

Pääkäsitely on suullinen. Asianosainen ei saa lukea eikä antaa tuomioistuimelle kirjallista lau-

sumaa taikka muutoinkaan esittää asiaa kirjallisesti.

Asianosainen saa kuitenkin lukea asiakirjasta vaatimuksensa sekä suorat viittaukset oikeuskäytäntöön ja oikeuskirjallisuuteen sekä sellaisiin asiakirjoihin, joita pelkästään suullisesti esitettyinä on vaikeata ymmärtää. Lisäksi hän saa käyttää kirjallista muistiinpanoa muistinsa tueksi.

Valmistelussa laadittuun kirjalliseen yhteenvedoon saadaan pääkäsittelyssä tukeutua tarkoituksenmukaisella tavalla.

4 §

Jos asianosainen pääkäsittelyssä esittää muita kuin valmistelussa esittämiään vaatimuksia tai perusteita, tai kun asianosainen selittää, että hän ei voi tai halua lausua mitään asiassa, tuomioistuimen on tarvittaessa asiakirjoista selostettava, mitä asianosainen on valmistelussa lausunut.

9 §

Asianosainen ei saa asiassa, jossa sovinto on sallittu, pääkäsittelyssä vedota sellaiseen seikkaan, johon hän ei ole vedonnut valmistelussa, ellei asianosainen saata todennäköiseksi, että hänen menettelynsä johtuu pätevästä syystä.

Asianosainen ei saa asiassa, jossa sovinto on sallittu, pääkäsittelyssä vedota sellaiseen todisteseen, johon hän ei ole vedonnut valmistelussa, ellei voida olettaa, että hänen menettelynsä johtuu pätevästä syystä. Uusi todiste voidaan kuitenkin ottaa vastaan, jos asianosaiset siihen suostuvat.

8 luku

Hakemusasioiden käsittely

1 §

Hakemusasia pannaan vireille käräjäoikeuden kansliaan toimitettavalla kirjallisella hakemuksella. Hakemus saadaan esittää suullisesti, jos asia selvästi käy ilmi esitetyistä asiakirjoista. Hakemusasia voidaan panna vireille myös käräjäoikeuden istunnossa.

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan käräjäoikeudessa myös sellaisten hakemusasioiden käsittelyyn, jotka käräjäoikeus voi ottaa käsiteltäväkseen ilmoituksesta tai omasta aloitteestaan.

Asia tulee vireille, kun hakemus esitetään kansliassa tai istunnossa.

2 §

Hakemuksessa on ilmoitettava hakijan yksilöity vaatimus tai pyytämä toimenpide. Lisäksi hakemuksessa on ilmoitettava tarvittaessa:

- 1) seikat, joihin vaatimus tai pyydetty toimenpide perustuu;
- 2) todisteet, jotka hakija vaatimuksensa tai vaatimansa toimenpiteen tueksi aikoo esittää, sekä mitä hän kullakin todisteella aikoo näyttää toteen;
- 3) oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus; sekä
- 4) millä perusteella tuomioistuin on toimivaltainen.

Hakemukseen on liitettävä ne kirjalliset todisteet, joihin hakija vetoaa.

Hakemuksessa on ilmoitettava myös 5 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot. Hakemus on hakijan tai, jollei hän itse ole sitä laatinut, sen laatijan allekirjoitettava. Laatijan on samalla ilmoitettava ammattinsa ja asuinpaikkansa.

3 §

Hakemusasia käsitellään kirjallisesti kansliassa tai suullisesti hakemusasian istunnossa.

Hakemusasia on käsiteltävä hakemusasian istunnossa, jos asiassa kuullaan asiaan osallista tai todistajaa taikka muuta henkilöä henkilökohtaisesti.

Riitainen hakemusasia on käsiteltävä hakemusasian istunnossa, jos asiaan osallinen sitä vaatii tai käräjäoikeus asian tai sen osan selvittämiseksi pitää asian käsittelyä hakemusasian istunnossa tarpeellisena.

4 §

Jos kysymys on 2 luvun 1 §:n 2 momentin 1, 2, 4 tai 5 kohdassa tarkoitetusta hakemusasiasta, joka on riitainen, asian käsittelyä on jatkettava

riita-asian käsittelystä säädettyssä järjestyksessä. Muussa riitaisessa hakemusasiassa kärjäoikeus voi päättää, että asian käsittelyä jatketaan riita-asian käsittelystä säädettyssä järjestyksessä. Asian käsittelyajasta riippumatta noudatetaan kuitenkin asiaan osallisen laiminlyönnin seurauksia koskevaa tämän luvun 7 §:ää ja asian ratkaisemista koskevaa 10 §:ää.

5 §

Jos hakemusasiassa on varattava asiaan osalliselle tilaisuus tulla kuulluksi, kärjäoikeuden on kehotettava häntä antamaan kirjallinen lausuma hakemuksen johdosta. Jos voidaan olettaa, että lausuman antaminen suullisesti nopeuttaa asian käsittelyä, asiaan osallista voidaan kehottaa antamaan lausumansa suullisesti hakemusasian istunnossa.

6 §

Asiaan osallista kehoitetaan lausumassaan ilmoittamaan kantansa hakemukseen tai pyydettyyn toimenpiteeseen. Lisäksi asiaan osallista kehoitetaan tarvittaessa:

- 1) esittämään perusteet vastustamiselle;
- 2) ilmoittamaan todisteet, jotka hän aikoo esittää, ja mitä hän kullakin todisteella aikoo näyttää toteen;
- 3) esittämään vaatimuksensa oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta;
- 4) liittämään lausumaansa ne kirjalliset todisteet, joihin hän vetoaa; sekä
- 5) tekemään väitteensä siitä, ettei tuomioistuimien voi ottaa asiaa tutkittavaksi.

Asiaan osallista on myös kehotettava ilmoittamaan 5 luvun 10 §:n 3 momentissa tarkoitetut tiedot. Lausuma on antajan tai, jollei hän itse ole sitä laatinut, sen laatijan allekirjoitettava. Laatijan on samalla ilmoitettava ammattinsa ja asuinpaikkansa.

7 §

Jos hakija ei noudata tuomioistuimen kehoitusta antaa kirjallista lausumaa tai jää pois hakemusasian istunnosta, asia jätetään sillensä.

Jos muu asiaan osallinen ei noudata tuomioistuimen kehoitusta antaa kirjallista lausumaa tai

jää pois hakemusasian istunnosta, johon häntä ei ole velvoitettu saapumaan henkilökohtaisesti, asia voidaan käsitellä ja ratkaista hänen laiminlyönnistään huolimatta.

8 §

Hakemusasian istunnossa asiaa voidaan käsitellä yksinomaan jonkin tai joidenkin kysymysten selvittämiseksi. Istuntoon kutsutaan ne asiaan osalliset, joita käsittely koskee. Käsittelyä voidaan istunnon jälkeen jatkaa kansliassa tai uudessa istunnossa.

9 §

Hakemusasia ja riita-asia voidaan käsitellä samassa oikeudenkäynnissä, jos asioilla on yhteyttä keskenään ja niiden käsitteleminen yhdessä käy haitatta päinsä.

Hakemusasia voidaan käsitellä rikosasian yhteydessä, jos asioilla on yhteyttä keskenään ja niiden käsitteleminen yhdessä käy haitatta päinsä.

10 §

Hakemusasia ratkaistaan päätöksellä tai tekemällä hakemuksessa tarkoitettu muu toimenpide.

Päätös laaditaan erilliseksi asiakirjaksi. Päätöksessä tulee olla tuomioistuimen nimi, päätöksen antamispäivä ja -paikka, asiaan osallisten nimet sekä lyhyt selostus asiasta, perustelut, sovelletut lainkohdat ja lopputulos. Jos hakemus hyväksytään eikä asia ole ollut riitainen eikä täydellisen päätöksen laatimiseen ole muuta erityistä syytä, päätökseen ei tarvitse sisältyä selostusta asiasta eikä perusteluja.

Jos asia ratkaistaan tekemällä hakemuksessa tarkoitettu toimenpide, siitä laaditaan todistus. Tällainen todistus samoin kuin päätös, johon ei sisälly selostusta asiasta eikä perusteluja, voidaan myös kirjoittaa tai liittää hakemukseen tai sen perusteena olevaan asiakirjaan.

11 §

Hakemusasian ratkaisu annetaan kansliassa tai julistetaan istunnossa. Päätös saadaan antaa kansliassa myös istunnossa käsitellyssä laajassa

tai vaikeassa asiassa, jos päätöstä ei tuomioistuimen jäsenten neuvottelun tai päätöksen laatimisen vuoksi voida julistaa heti käsittelyn päätyttyä.

Kansliassa päätös on annettava viimeistään neljäntenätoista päivänä kansliassa tai istunnossa toimitetun käsittelyn päättymisestä. Käsittelyn päättyessä saapuvilla olevalle asiaan osalliselle on ilmoitettava päätöksen antamispäivä. Asiaan osalliselle, joka ei ole käsittelyn päättyessä saapuvilla, päätöksen antamispäivä on ilmoitettava kirjallisesti hyvissä ajoin ennen sen antamista, jos hakemusasia on ratkaistu toisin kuin hakija tai muu asiaan osallinen on pyytänyt.

Silloin kun päätöksen antamispäivä 2 momentin mukaisesti on ilmoitettava asiaan osalliselle, päätöksen on antamispäivästä oltava kansliassa nähtävänä.

12 §

Toimituskirjana hakijalle annetaan jäljennös päätöksestä tai todistus tehdystä toimenpiteestä.

13 §

Hakemusasian käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä riita-asian käsittelystä säädetään.

14 §

Jos muussa laissa on tämän luvun menettelysäännöksistä poikkeava säännös, sovelletaan sitä. Säännöksiä, joiden mukaan asia tulee käsitellä istunnossa, noudatetaan kuitenkin vain, jos asia myös tämän luvun säännösten mukaan on käsiteltävä istunnossa.

22 luku

Käräjäoikeuden pöytäkirja

4 §

Suullisen valmistelun pöytäkirjaan on 3 §:ssä säädetyn lisäksi merkittävä:

1) esitetyt vaatimukset, väitteet, myöntämiset ja vastustamiset;

2) seikat, joihin asianosaiset perustavat vaatimuksensa ja vastustamisensa, sekä vastapuolen lausunto niistä;

3) ilmoitetut todisteet ja mitä kullakin todisteella halutaan näyttää toteen; sekä

4) muut pääkäsittelyn toimittamisen kannalta tarpeelliset seikat.

5 §

Pääkäsittelyn pöytäkirjaan on 3 §:ssä säädetyn lisäksi merkittävä asian käsittelyn kannalta tarpeelliset tiedot ja siinä on mainittava:

1) esitetyt vaatimukset, väitteet, myöntämiset ja vastustamiset,

2) seikat, joihin asianosainen perustaa vaatimuksensa ja vastustamisensa sekä vastapuolen lausunto niistä,

3) todistajat, asiantuntijat ja muut asiassa kuullut henkilöt sekä esitetyt muut todisteet.

11 §

Pöytäkirjasta, tuomiosta, erikseen laaditusta päätöksestä ja kertyneistä asiakirjoista muodostetaan asiakirjavihko.

13 §

Tarkemmat määräykset päiväkirjojen ja lueteloiden pitämisestä sekä asiankäsittelyjärjestelmistä ja niistä annettavien tallenteiden tietosäilytyksestä samoin kuin annettavien todistusten, hakemusten, haastehakemusten ja muiden asiakirjojen kaavoista antaa tarvittaessa oikeusministeriö.

24 luku

Tuomioistuimen ratkaisu

2 §

Tuomiossa saadaan ottaa huomioon vain se oikeudenkäyntiaineisto, joka on esitetty pääkäsittelyssä. Jos asiassa on toimitettu uusi pääkäsittely, saadaan tuomiossa ottaa huomioon vain se, mitä on esitetty tässä käsittelyssä. Tuomiossa saadaan kuitenkin ottaa huomioon myös se oi-

keudenkäyntiaineisto, joka on esitetty pääkäsittelyä 6 luvun 14 §:n nojalla täydennettäessä.

3 §

Asiassa, jossa sovinto on sallittu, tuomiota ei saa perustaa seikkaan, johon asianosainen ei ole vaatimuksensa tai vastustamisensa tueksi vedonnut.

8 §

Päätösneuvottelu on pidettävä heti pääkäsittelyn päätyttyä tai viimeistään seuraavana arkipäivänä. Päätösneuvottelun päätyttyä asiassa on julistettava tuomio. Jollei tuomion julistaminen kokonaisuudessaan ole tarpeen, tuomiosta on sitä julistettaessa ilmoitettava sen perustelut ja tuomiolauselma. Asianosaisten siihen suostuessa perustelut voidaan tällöin ilmoittaa ainoastaan pääpiirteittäin. Jos tuomiosta on äänestetty, siitä on ilmoitettava julistamisen yhteydessä.

9 §

Käräjäoikeuden tuomiot ja erillisiksi asiakirjoiksi laaditut päätökset arkistoidaan liittämällä ne asiakirjavihkoon.

25 luku

Muutoksenhaku käräjäoikeudesta hovioikeuteen

18 §

Käräjäoikeuden kansliaan toimitetut, hovioikeudelle osoitetut kirjelmät ja niihin liittyvät asiakirjat on käräjäoikeudesta viipymättä lähetettävä hovioikeuteen. Samalla on lähetettävä asiaa koskeva asiakirjavihko ja äänitteet. Käräjäoikeuden tuomiosta ja erilliseksi asiakirjaksi laaditusta päätöksestä lähetetään kuitenkin vain jäljennökset.

26 luku

Valitusasian käsittelystä hovioikeudessa

24 §

Pääkäsittelyssä asia käsitellään seuraavassa järjestyksessä:

1) istunnon alussa tuomioistuimen on tarpeellisilta osiltaan selostettava käräjäoikeuden ratkaisu ja se, mihin asian valmistelussa on päädytty, sekä tiedusteltava, vastaavatko valmistelussa esitetyt vaatimukset edelleen asianosaisten kantaan;

2) valittajan ja vastaajan on vuorollaan perusteltava kantaansa ja lausuttava vastapuolen perustelujen johdosta;

3) tuomioistuimen on otettava vastaan todistelu; sekä

4) valittajan ja vastaajan on esitettävä loppulausuntonsa.

Edellä 1 momentissa säädetystä järjestyksestä saadaan kuitenkin tarvittaessa poiketa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2002 .

Asia, joka on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään tuomioistuimessa noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Kuitenkin 24 luvun 9 §:n 2 momentin ja 25 luvun 18 §:n 1 momentin säännöksiä sovelletaan 31 päivän joulukuuta 2002 jälkeen ratkaistuihin asioihin.

Tällä lailla kumotaan hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa 30 päivänä huhtikuuta 1986 annettu laki (307/1986) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Jos muualla laissa säädetään, että asia käsitellään siinä järjestyksessä kuin hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetussa laissa säädetään, noudatetaan asian käsittelyssä hakemusasioiden käsittelyä koskevia oikeudenkäymiskaaren 8 luvun säännöksiä.

Laki

oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 7 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä rikosasioissa 11 päivänä heinäkuuta 1997 annetun lain (689/1997) 11 luvun 7 §:n 1 momentti ja 8 §:n 2 momentti seuraavasti:

11 luku

Tuomioistuimen ratkaisusta

7 §

Päätösneuvottelu on pidettävä heti pääkäsitte-
lyn päätyttyä tai viimeistään seuraavana päivä-
nä. Päätösneuvottelun päätyttyä asiassa on julis-
tettava tuomio. Jollei tuomion julistaminen ko-
konaisuudessaan ole tarpeen, tuomiosta on sitä
julistettaessa ilmoitettava sen perustelut ja tuo-
miolauselma. Asianosaisten siihen suostuessa
perustelut voidaan tällöin ilmoittaa ainoastaan
pääpiirteittäin. Jos tuomiosta on äänestetty, siitä
on ilmoitettava tuomion julistamisen yhteydes-
sä.

8 §

Käräjäoikeuden tuomiot ja erillisiksi asiakir-
joiksi laaditut päätökset arkistoidaan liittämällä
ne asiakirjavihkoon.

Tämä laki tulee voimaan   päivänä   kuuta
200 .

Asia, joka on tullut vireille ennen tämän lain
voimaantuloa, käsitellään tuomioistuimessa
noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimas-
sa olleita säännöksiä. Kuitenkin 11 luvun 8 §:n
2 momenttia sovelletaan 31 päivän joulukuuta
2002 jälkeen ratkaistuihin asioihin.

Laki

konkurssisäännön 1 d §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä marraskuuta 1868 annetun konkurssisäännön (31/1868) 1 d §:n 1 momentti,
sellaisena kuin se on laissa 1027/1993, seuraavasti:

1 d §

Konkurssiasian käsittelyssä noudatetaan soveltuvien osin hakemusasioiden käsittelyä koskevia oikeudenkäymiskaaren 8 luvun säännöksiä, jollei tästä laista muuta johdu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Asia, joka on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään tuomioistuimessa noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki

yrityksen saneerauksesta annetun lain 68 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrityksen saneerauksesta 25 päivänä tammikuuta 1993 annetun lain (47/1993) 68 § seuraavasti:

68 §

Käsittelyjärjestys

Tässä laissa tarkoitetun asian käsittelyssä noudatetaan hakemusasioiden käsittelyä koskevia oikeudenkäymiskaaren 8 luvun säännöksiä, jollei tästä laista muuta johdu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Asia, joka on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään tuomioistuimessa noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki

yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 49 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityishenkilön velkajärjestelystä 25 päivänä tammikuuta 1993 annetun lain (57/1993) 49 §:n 1 momentti seuraavasti:

49 §

Käsittelyjärjestys ja toimivaltainen tuomioistuin

Tässä laissa tarkoitetun asian käsittelyssä noudatetaan hakemusioiden käsittelyä koskevia oikeudenkäymiskaaren 8 luvun säännöksiä, jollei tästä laista muuta johdu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Asia, joka on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään tuomioistuimessa noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki

liiketoimintakiellosta annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan liiketoimintakiellosta 13 päivänä joulukuuta 1985 annetun lain (1059/1985) 19 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 311/1986, sekä
lisätään 19 §:ään siitä lailla 1220/1997 kumotun 2 momentin tilalle uusi 2 momentti seuraavasti:

19 §

Asian käsittely

piteistä. Syyttäjällä on oikeus hakea muutosta päätökseen, jolla liiketoimintakiello on kumottu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Asia, joka on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään tuomioistuimessa noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki

käräjäoikeuslain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetun käräjäoikeuslain (581/1993) 17 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1326/1994, seuraavasti:

17 §

Laamanni voi määrätä:

1) virassa kaksi kuukautta olleen notaarin käsittelemään ja ratkaisemaan käräjäoikeuden kansliassa:

a) maakaaren (540/1995) 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja kirjaamisasioita;

b) hakemusasioita;

c) oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 ja 14 §:ssä tarkoitettuja asioita; sekä

2) virassa neljä kuukautta olleen notaarin tekemään saamista koskevassa yksinkertaisessa riita-asiassa oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 27 a §:ssä tarkoitettuja ratkaisuja sekä toimimaan käräjäoikeuden puheenjohtajana:

a) yhden tuomarin istunnossa hakemusasiassa;

b) yhden tuomarin istunnossa rikosasiassa ja sakon muuntorangaistusasiassa, ei kuitenkaan käsiteltäessä pakkokeinolain (450/1987) mukaisia vangitsemis- ja matkustuskieltoasioita; ja

c) saamista koskevassa yksinkertaisessa riita-asiassa suullisessa valmistelussa ja yhden tuomarin pääkäsitelyssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000 .

Asia, joka on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään tuomioistuimessa noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki

ulosottolain 10 luvun 7 ja 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 3 päivänä joulukuuta 1895 annetun ulosottolain (37/1895) 10 luvun 7 §:n 2 momentti ja 13 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 197/1996, seuraavasti:

10 luku

Muutoksenhaku ulosottomiehen menettelyyn

7 §

Valituskirjelmän sisältö ja liitteet

Valituskirjelmän sisällöstä ja liitteistä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvun 2 §:ssä säädetään hakemuksesta. Valituskirjelmästä ja siihen liitetystä asiakirjoista ei tarvitse antaa jäljennöksiä.

13 §

Käsittely käräjäoikeudessa

Muutoksenhakemuksen käsittelyssä käräjäoikeudessa noudatetaan soveltuvin osin oikeudenkäymiskaaren 8 luvun säännöksiä. Käräjäoikeuden istunto voidaan tarvittaessa pitää 2 §:n 1 momentissa tarkoitettussa tuomiopiirissä olevassa muunkin käräjäoikeuden istuntopaikassa.

EV 97/2002 vp — HE 32/2001 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.
200 .

Asia, joka on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään tuomioistuimessa

_____

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 2002

_____